

Paweł Sancewicz

Teoria dwóch stopni w doktrynie niemieckiego prawa publicznego

Streszczenie

Artykuł dotyczy wypracowanej w doktrynie niemieckiego prawa publicznego tzw. teorii dwóch stopni (*Zweistufentheorie*). Jej istotą jest twierdzenie, że w przypadku gdy pomoc publiczna jest udzielana w prawnej formie umowy cywilnoprawnej, rozstrzygnięcie o zawarciu lub odmowie zawarcia takiej umowy podejmowane przez organ administracji publicznej stanowi publicznoprawne rozstrzygnięcie w formie prawnej indywidualnego aktu administracyjnego.

Teoria dwóch stopni pojawiła się w doktrynie niemieckiej w latach pięćdziesiątych XX wieku i stanowiła reakcję niemieckiej doktryny prawa publicznego na brak dostatecznej ochrony prawnej podmiotów ubiegających się o udzielenie pomocy publicznej przez państwo. Przed opracowaniem tej teorii pomoc publiczna była udzielana w prawnej formie umów cywilnoprawnych, a w konsekwencji zawierana umowa podlegała jedynie kontroli sądu powszechnego. Badania prowadzone przez niemiecką doktrynę wykazały, że taka ochrona prawna nie jest wystarczająca. Dzięki zastosowaniu teorii dwóch stopni rozstrzygnięcie o zawarciu lub odmowie zawarcia umowy jest uznawane za indywidualny akt administracyjny i w konsekwencji podlega kognicji sądu administracyjnego.

Oprócz stworzenia koncepcji umowy administracyjnej, opracowanie teorii dwóch stopni stanowi jedno z istotnych osiągnięć niemieckiej doktryny prawa publicznego. Pomimo funkcjonowania w niemieckim prawie umowy administracyjnej (od 1977 r.), teoria dwóch stopni wciąż jest wykorzystywana w prawie pomocy publicznej.

W przedmiotowym artykule zaprezentowano wiodące poglądy niemieckiej doktryny prawa publicznego w zakresie teorii dwóch stopni, w celu przedstawienia polskiemu czytelnikowi skomplikowanej materii określonej w temacie.

Słowa kluczowe: teoria dwóch stopni, pomoc publiczna, prawne formy działania administracji, umowa publicznoprawna